

גליון מס' 184

שבת פרשת שמייני תשפ"ה

ומשנה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

'והדרת פני זקן'

'ויהי ביום השמיני' - הוא היום השמיני לימי ה'מילואים', בהן הקים משה רבינו את המשכן ופירקו בכל יום, עד שהגיע זמנו להיות מוקם בדרך קבע, להשראת השכינה בו - 'קרא משה לאהרון ולבניו ולזקני ישראל'. לאהרון - כי הוא ישמש ככהן גדול ולבניו - כי הם הכוהנים המשרתים בבית המקדש לפני הבורא יתברך. אך לשם מה קרא לזקנים, לזקני ישראל? ענו על כך רבותינו במדרש, שזה אחד המקומות בו רואים אנו שהכתוב חולק כבוד לזקנים. כך היה במצרים, שבראשית שליחותו כינס משה רבינו את זקני העם, עשה לפניהם את האותות ובישרם על הגאולה, כך במתן תורה שהיתה לזקנים מחיצה בפני עצמם, קירבה מיוחדת להר סיני, וכך ביום חנוכת המשכן. זו מורשתנו, כך חונכנו וכך ננחיל לדורות: 'והדרת פני זקן', לקום בפניהם ולהסכים לחוכמת הדורות הנשמעת מפייהם. מצמררת הסיסמא: "העולם שייך לצעירים" - לא ולא! העולם שייך לבורא עולם - שציוונו לחלוק כבוד לזקנים "התרבות הסוגדת ליופי ולכוח תרבות של שטחיות חולפת היא, של שיכרון הרגע ורדידות המחשבה. תרבות המכבדת את זקני העם תרבות התוכן היא, תרבות הניסיון העשיר ולקח הדורות, ובה חלקנו! (מעין השבוע)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"וידום אהרן" (י, ג)

היה זה בבית אחת מנכדותיו של הצדיק הקדוש, כ"ק האדמו"ר ר' שלמה מזוועהיל זצ"ל. רעב כבד שרר בבית, הילדים הקטנים בכו מרוב מחסור, וההורים המסכנים ניסו להשיג בפרוטות שבידיהם מעט לחם וחלב שכבר עבר זמן טריותם. הילדים הלכו עם בגדים שזרקו השכנים, כשהנעליים שלרגליהם היו קרועות. עוף לשבת היה בגדר מותרות, וההורים המסכנים הרגישו כי הגיעו מים עד נפש. איני יכולה יותר, בכתה האם, הולכת אני להתחנן על נפשי אצל סבי הקדוש ר' שלמה מזוועהיל שיברכנו בישועה, אמרה ויצאה לעבר בית סביה הקדוש. סבא, בכתה בכי תמרורים, המצב קשה מאד בבית, אין נו מה לאכול. בבקשה, יפעל סבא בשבילנו ישועה שנוכה להאכיל את ילדינו כראוי. הסבא הקדוש, הביט בנכדתו באהבה ואמר לה, לך בהקדם אל הכותל המערבי ושפכי שם את ליבך לפני הבורא, והוא ירחם וישלח ב"ה ישועה. הנכדה שידעה כי כל דבריו הם קודש קודשים, עשתה מיד את דרכה ל'כותל'. והנה, בהגיעה אל רחבת עזרת הנשים ב'כותל' פרצה בבכי קורע לב כשהיא פורקת את המועקה הקשה שבליבה. טאטע (אבא) - זעקה לפני הבורא - ראה את ילדי הרעבים ורחם עלינו. כל הנשים שברחבת הכותל נבהלו מבכיותיה ולא ידעו מה אירע לה. גברת חצופה, צעקה לעברה אחת המתפללות את מוכנה להיות בשקט!! את מפריעה לכוך להתפלל. זה ממש חוסר דרך ארץ! תתביישי לך. נכדת הצדיק לא התכוננה לקבל מטר ביזיונות שכזה, כשהיא רואה את כולם מביטות בה. לא היה לה מקום אחר ללכת, שכן באותם ימים היתה עזרת הנשים בכותל המערבי קטנה עד מאד. ליבה נשבר עוד יותר, והיא פרצה בבכי נורא, שהרי מלבד מצבה, הרי שכעת אף מבזים ומביישים אותה לעין כל. חוצפנית, תסתלקי מכאן - צעקה שוב אותה גברת - הכותל לא רק שלך! נכדת הצדיק הרגישה נורא, היא התביישה עד למאד, בפרט שאותה אשה צעקה עליה עד שנשמע קולה עד לרחבת הגברים. היא לא יכלה לסבול את הביזיונות יותר, ועזבה את המקום שבורה ורצועה. בדרכה לביתה, היא רואה על הרצפה דבר מוזר. היא מתכופפת ולהפתעתה היא מגלה מטבע 'נפוליאון זהב' - מטבע בעל ערך, היכול לפרנס משפחה גדולה במשך כחצי שנה. היא כל כך שמחה והחלה להודות לה' בדמעות של אושר על הישועה הגדולה ששלח לה ושמע את תפילתה. בהתרגשות עשתה את דרכה מיד אל סביה הקדוש, על מנת לבשר לו על הישועה. סבא, קראה, שמע ה' את תפילתי והושיעני וכבר מיד בדרכי מהכותל מצאתי מטבע 'נפוליאון זהב' יקר. אבל סבא, מדוע הייתי צריכה לעבור את הביזיונות והבושות שהיו לי בכותל לעיני נשים רבות, וכי לא היה מספיק שהייתי מתפללת בדמעות רותחות והיה ה' שולח לי את המטבע? חייד ר' שלמה מזוועהיל ואמר לה, נכדתי, טעות חמורה בידך, את חושבת כי כיוון ששמע ה' את צעריך ובכיתך שלח הוא לך את המטבע היקר, לא ולא! דעי לך, כי בכיותיך עלו עד לכסא הכבוד, ולכן החליטו להביא לך כתגמול מתנה גדולה ששמה "ביזיונות", אשר אדם הזוכה לביזיונות מנקים מעליו את כל הגזירות, האסונות והמחלות הרובצות עליו. תפילתך קרעה את השמיים, על כן שלח לך ה' ביזיונות כה חמורים שקרעו את גזירת העניות מעליכם, וכיוון ששתקת וקיבלת את הביזיונות באהבה, הרי שהתבטלה גזירת העוני ומיד מצאת את המטבע היקר. המטבע אינו תגמול על התפילה, אלא התגמול הוא ביזיונות, והמטבע הוא כבר התוצאה שלהם. (עלון ליקוטים וספורים נפלאים)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

במעלת קבלת היסורים | ספור על רבנו מרן הגאון הגדול רבי חיים שאול גרינמן זצ"ל וזיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו מרן

הגאון הגדול

רבי חיים שאול

גרינמן זצ"ל

זיע"א

(כ"א ניסן ה'תשע"ה)

מרן הגאון הרב חיים שאול גרינמן זצ"ל- נולד בוויילנה בשנת ה'תרפ"ו לאביו ר' שמואל גרונס זצ"ל. ולאמו: מרת צביה ע"ה (בת ר' שמריהו יוסף קרליץ, רבה של קוסובה, ואחותו של החזון אי"ש- ר' אברהם ישעיהו קרליץ). עוד בצעירותו נודע בשקדנותו. בשנת ה'תרצ"ה עלה עם בני משפחתו לארץ ישראל והתיישב בבני ברק.

בתחילה למד בישיבת תפארת ציון ולאחר מכן בישיבת לומז'ה בפתח תקווה ובישיבת חברון. לאחר נישואיו התגורר בשכונת כרם בירושלים כשמונה שנים ולמד בישיבת מיר. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשט"ו, עבר להתגורר בבני ברק, שם נותרה אמו האלמנה. נודע בכישרונותיו הברוכים ונחשב לבקיא בכל חלקי התורה ובידיעת ש"ס ופוסקים. מומחה גדול לענייני רפואה ורבים פנו אליו בנושאים אלו. מיוזמי ומראשי ארגון הקירוב "ערכים" וכן ממקימי סמינר "אור החיים" בבני ברק לבנות מעדות המזרח. שימש כפוסק הלכה ליטאי ונחשב לאחד מממשיכי דרכו של החזון אי"ש. רבנו נלב"ע בשביעי של פסח, כ"א ניסן ה'תשע"ה. רבנו חי ופעל כ-89 שנים. בהלווייתו השתתפו עשרות אלפים. ציונו בבית-העלמין זכרון מאיר בבני-ברק בחלקת שומרי שבת. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

סיפר הגאון הרב שניידר: "בעיצומו של יום טוב אחרון של פסח, הסתלק הגאון רבי חיים שאול גרינמן זצ"ל. וזה לו שש שנים ביסורים גדולים ונוראים אחרי שנפל ונחבט בכתפו, והגיב על זה רבינו בדמעות: 'מי במים, ומי באש...'. כלומר, כל אחד נגזר במה יתיישר. הרב שניידר מספר, כי הגאון ר' חיים ישראל שפירא, ראש ישיבת 'שערי תורה' בבני ברק, סיפר לגאון ר' אהרן יהודה לייב שטיינמן, כי בזמן שישב שבעה על אביו, הגאון ר' יהודה זצ"ל, הגיע הרב שטיינמן לנחמם, והפליג בגדלות היסורים. וישב שם גם רבינו והיה לפלא אצלו שתלמיד חכם מופלג כר' יודיל שפירא, שעמל כל ימיו בתורה, יהא צריך יסורין והתווכח בעניין, האם ניתן להגיע לעולם שכולו טוב גם ללא יסורים אם בעולם הזה עסק בתורה הקדושה. "בימים אחר כך נגלה אליו רבי יודיל זצ"ל בחלום, ואמר לו: 'בלי היסורים לא הייתי יכול לעבור את הדינים הקשים למעלה'. וסיפר בניו, שאמר שמתפלל שיהיו לו יסורים, ומיד לאחר מכן, התחילו ייסוריו הנוראים, שש שנים. והגיב על זה רבינו: "חושבים שעם ריקוד זוכים לעולם הבא". ממשיך ומספר ר' שניידר: "בשעתו סיפר רבינו, שבערוב ימיו של ה'חפץ חיים' בא בנו ר' לייב לבקרו וראה אותו סובל כאבים ברגלו, והצטער מכך. אמר ה'חפץ חיים': 'דע לך, שבלי יסורין אי אפשר ליכות, ואני שכל ימי ראיתי רק טוב, במה אזכה, לכן יש לשמוח בייסורין אלו'.

שקידתו העצומה יומם ולילה, והיקף ידיעותיו לעומק ולרוחב בכל מקצועות התורה של הגאון רבי חיים שאול גרינמן זצ"ל היו לשם דבר. אך תופעה אחת מעניינת נותרה חידה עלומה במשך שנים: לאן נעלם רבי חיים מידי שבוע בשבוע, ביום שישי, לזמן של כשעתיים? על מקומות לימודו השונים, הרחק מטרדות הציבור, כבר הכל ידעו. אך את סוד העלמותו של הגאון הנודע, בשעות הקרובות לכניסת שבת מלכתא, לא הצליח איש לפענח. עד שהגיע אותו יהודי בבהילות לביתו של רבי חיים בשעות ההן של יום השישי. הוא היה צריך באופן דחוף להיוועץ על עניין חשוב... הרבנית הסבירה לו בנחת, כי בשעות אלו אי אפשר להשיגו. יצא הלה מאוכזב, אך לאחר זמן-קט חזר, כשהוא בלחץ גדול: "העניין אינו סובל דיחוי" - זעק - "זהו ממש פיקוח נפש!" וכשחזר והפציר, שוב לא יכלה הרבנית לעמוד מנגד. "אם זה עניין של פיקוח נפש- אז אין ברירה", ונתנה לו כתובת של אחת הדירות ברחוב ר' עקיבא, שם אמור להימצא רבינו. אף-רץ מיודעינו לבית שברחוב ר' עקיבא. נקש בדלת והצדיק פתח... ושניהם גם יחד, זה שמבפנים וזה שמבחוץ, הוכו בתדהמה: רבי חיים כולו פליאה, מהיכן ידע הלה לבוא לכאן? ואילו האורח נדהם והתקשה להאמין למראה עיניו: הוא רואה את רבי חיים ב'בגדי עבודה'. שרווליו מופשלים. עטור זיעה. עומד בתוך מה שנראה שלולית של מים, ובידו מקל וסמרטוט ריצפה... אי אפשר לטעות, הוא כעת באמצע הספוגניה... האורח הבלתי-צפוי, נבוכ, התנצל והסביר, שהרבנית גילתה לו את המקום עקב שאלה דחופה של פיקוח נפש. לאחר שקיבל תשובה לשאלתו, זעק הלה על כבוד התורה. רבינו הרגיע אותו ואמר: "דע לך שכל יהודי חייב לעשות גמילות חסדים בגופו ממש! בחוץ לא מאפשרים לי. זו ההזדמנות שלי. גר כאן יהודי בודד וגלמוד, שהתאונן בפני עד כמה קשה לו לנקות את הבית ולהכין את כל צורכי השבת. נטלתי על עצמי את המלאכה לנקות. להכין מה שצריך. לפרוס מפות וכו'. כשסיים רבינו, לא שכח להזהירו בכל לשון של אזהרה לבל יגלה את שראו עיניו! וכך נמשכה הנהגה זו של רבי חיים תקופה ארוכה. כיום, לאחר פטירתו, הבין הלה, שכעת מותר כבר לגלות.

(נלקט בשינויי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים).

'מידת ההשתוות'...

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא... ויזם אהרן (י, א-ג)

סיפר הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א: "היה זה לפני כשש שנים, בבית משפחה רגילה מאזור המרכז. בעת סעודת ליל שבת, כשהסבו בני המשפחה לסעודה ודיברו דברי תורה וסיפורי צדיקים, סיפר להם האב את המעשה הבא, ולא שיער עד להיכן יגיעו הדברים... וזה דבר המעשה: בעת שמורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זצ"ל היה עלם צעיר, הוא יצא כדרכו מדי יום אל בית המדרש הקבוע בו היה עוסק בתורה. משום מה - באותו היום, מסיבה לא ברורה, סטה מהדרך הרגילה והלך בדרך שונה במקצת. תוך כדי הילוכו עבר דרך רחוב שבדרך כלל לא היה עובר בו. והנה, באמצע הרחוב, ממש במרכזו, ניצב לו אדם בגיל העמידה, ומתחיל לצעוק על הבחור הצעיר ועדין הנפש העובר ברחוב לתומו... הרבי - שהיה אז בחור צעיר כאמור, נבהל מאוד. הוא כלל לא הכיר את הרחוב הזה, ובוודאי שלא את אותו אדם זר שעומד וצועק עליו. אבל לא היה לו הרבה פנאי לחשוב, שכן הלה - שכנראה היה מעורער בנפשו - החל לצעוק צעקות רמות, צרחות של ממש. הוא מקנטר ומבזה, משמיץ אותו ולועג לו, והבחור הצעיר מסמיק ומחוויר חליפות ולא יודע את נפשו... ברגע הראשון, כך העיד הרבי אחר כך, הרהר שעליו פשוט להתחיל לרוץ, לברוח מהמקום וכמה שיותר מהר. אך ברגע הבא התיישב בדעתו, וחשב: 'רגע, הרי יש דברים בגו! למה שיניתי היום ממסלול הליכתי הקבוע?! הרי ברור שיש סיבה לכך, כנראה - כדי שאקלע למלתעות לשונו של האיש שעומד כאן וצווח ומבזה. אם כן, למה לי למהר?' - חשב, ונותר על עומדו... והלה, בראותו כי הרבי מתחזק לנוכח העלבונות המוטחים בו, רק הגביר ווליום... הוא מוסיף לצעוק ולהשמיץ, לבזות ולהקניט, להעליב ולבייש, וכל אותה העת הבחור ניצב למולו בעיניים מושפלות ופנים סמוקות, מקבל את הבזיונות באהבה. וקולו של האיש הולך וחזק מאוד, כל מילה שלו כשיפוד מלובן בלבו של הרבי, שמוסיף לעמוד נכחו ולקבל את הבזיון באהבה... לימים, כשסיפר הרבי את הסיפור, תיאר את הבזיון הקשה שהיה מנת חלקו, וכיצד הבין - כבר בצעירותו - כי רגע של מתנה לפניו, רגע ששערי שמים נפתחים. "אם בורא עולם זימן לי לעבור דווקא שם ודווקא אז ולהיקלע אל שדה הקטל המילולי הזה - יש לכך סיבה טובה, כנראה זה נועד כדי לפתוח לי שערים!" - הסביר הרבי, וסיפר כי ניצל את הרגעים הללו לתפילה... ככל הסיפור הזה סיפר האב לילדיו המאזינים מרותקים, וקינח במסר מעשי: "לפעמים, ילדים, בחורים, צעירים או מבוגרים - מבזים את זולתם על לא עוול בכפם. אפשר לברוח, אפשר להשיב מלחמה, אפשר לענות תשובה הולמת ובוטה... אבל הרבה יותר כדאי לשתוק, לקבל את הבזיון באהבה ולנצל את הזמן לתפילה, כי זו עת רצון מופלאה!" - סיכם את הסיפור... ואם חשבו ההורים כי בכך הוא תם, כמה הופתעו ביום ראשון בצהריים, כשבנם בן החמש שב הביתה מהחידר, ופניו קורנות מאושר. "בשורה משמחת!" - הכריז הינוקא בקול עליו, "הולך להיוולד לנו תינוק חדש! עוד מעט יהיה לנו 'בייבי' חדש!". כל בני המשפחה אצו רצו לשמוע מיהו הקול המבשר ואומר על בן העתיד להצטרף למשפחה, ומניין לו ה'מידע המודיעיני' המשמח! ראשונה, אצה רצה האם, הן רק היא ובעלה יודעים כמה הם מבקשים ומייחלים לזכות לבן נוסף אשר מזה כמה שנים לא זכו במתנה שכזו, והנה בנם בן החמש הגיע לבשר כי הרגע הגדול מתקרב ובא... "מוישליה!" - שאלו אותו כלום כשגבותיהם מורמות בהפתעה, "מאיפה אתה יודע? מי סיפר לך? האם מלאך גילה את אוזןך על שמחה משפחתית מתקרבת?" חייך הילד חיוך צופן סוד, והשיב: "היום בהפסקה, החליטו כמה ילדים לצחוק עליי. הם קראו לי, והתחילו לצחוק על איך שאני נראה, על הבגדים שלי, על התיק שלי, על הפאות שלי... פשוט החליטו להעליב אותי חזק!" - הסביר הילד בטון מתוק, וחיוכו הקונדסי הועב לפתע בלחלוחית שצצה בקצה העין... "ואז" - הוסיף הילד וסיפר - "נוכרתי בסיפור שאבא סיפר בליל שבת, על הרבי מנדבורנה שהעליבו אותו והוא ניצל את הזמן הזה להתפלל. אז הורדתי את הראש ובכיתי, אבל בכלל לא בכיתי בגלל שהעליבו אותי... בכיתי כי התפללתי שייוולד לנו עוד תינוק קטן, בכיתי כי ביקשתי מהשם שישלח לי אח חמוד!" - צפצף הילד בקול מתקתק. ההורים הופתעו. הם לא העלו על דעתם שהסיפור שסופר בליל שבת כבר קנה שביתה כה חזק בלב הילד, עד שהוא ביצע אותו הלכה למעשה. הם התרגשו לגלות את כוחות נפשו של בנם שדחק את העלבון הצורב הצידה ומינף את רגע ההיעלבות לשעת תפילה נרגשת, ובליבם פנימה ייחלו כי תפילתו תישמע ותתקבל במרומים... המפליא ביותר היה שבאמת כך בדיוק קרה: פחות מעשרה חודשים מאותו יום, שש מוישליה בהתבשרו על התינוק החדש שהצטרף למשפחה. "אמרתי לכם, ידעתי!" - שאג הקטן בקול מאושר, לוקח קרדיט על השמחה המשפחתית המשותפת, "בגלל שהתפללתי אז, כשהעליבו אותי!" - שב ואמר, "ידעתי שבסוף יהיה לנו תינוק חדש בזכותי!". כשנימול התינוק הקט, העניקו לו ההורים את שמו של מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זי"ע. אמנם תינוק זה לא נולד בהבטחתו או בתפילה על ציונו הקדוש, אבל הוא בהחלט תוצאה של סיפורו של הרבי לפני עשרות בשנים. הן לקחו של הסיפור הוא שהוביל לישועת ה' ולתינוק ששימח את כלבני המשפחה, ומהווה עדות חיה וקיימת, נושמת ומהלכת, מצחקקת ומאושרת, לכוחם של קבלת הבזיונות באהבה וניצול זמנה לתפילה! מסיים הרב קובלסקי ואומר: "את הסיפור קיבלתי מבני המשפחה המוכרים לי באופן אישי, והמסר שבו מאיר ובוהק: יהודי יקר, אם הגיעה לך עת בזיונות, אם נתקלת ברגע בו מביישים אותך, זכור, כי הרגע בו מקבלים בזיונות באהבה, הרגע בו שותקים לנוכח עלבונות מוטחים, וממנפים אותו לתפילה נרגשת - זהו רגע שעשוי להיות מכונן ולהביא בכנפיו ישועות נכספות!".